



## Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2018. gada 20. martā\*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2003/6/EK – Iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana – Sodī – Valsts tiesību akti, kuros par tiem pašiem faktiem ir paredzēts gan administratīvais sods, gan kriminālsods – Galīga sprieduma krimināllietā *res judicata* spēks attiecībā uz administratīvo procedūru – Galīgs spriedums krimināllietā, ar ko attaisno apsūdzībās, kuras celtas par informācijas ļaunprātīgu izmantošanu – Sodū efektivitāte – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 50. pants – *Ne bis in idem* princips – Administratīvā soda krimināltiesiskais raksturs – Tas pats nodarījums – 52. panta 1. punkts – *Ne bis in idem* principa ierobežojumi – Nosacījumi

Apvienotās lietas C-596/16 un C-597/16

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2016. gada 27. maijā un kas Tiesā reģistrēti 2016. gada 23. novembrī, tiesvedībās

***Enzo Di Puma***

pret

***Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)*** (C-596/16)

un

***Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)***

pret

***Antonio Zecca*** (C-597/16).

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), A. Ross [*A. Rosas*] un E. Levits, tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], S. Rodins [*S. Rodin*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 30. maija tiesas sēdi,

\* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *E. Di Puma* vārdā – *A. Frangini, F. Belloni* un *L. Vozza, avvocati*,
- *A. Zecca* vārdā – *M. Gariboldi* un *A. Cabras, avvocati*,
- *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)* vārdā – *S. Providenti, R. Vampa* un *P. Palmisano, avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. Galluzzo* un *P. Gentili, avvocati dello Stato*,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *D. Klebs*, pārstāvji,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes, M. Figueiredo* un *F. Costa Pinto*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *V. Di Bucci, R. Troosters* un *T. Scharf*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 12. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

### Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 50. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/57/ES (2014. gada 16. aprīlis) par kriminālsodiem par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas direktīva) (OV 2014, L 173, 179. lpp.).
- 2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar divām tiesvedībām, kur vienā no tām *Enzo Di Puma* vērsās pret *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa* (Sabiedrību un biržas uzraudzības valsts komisija, Itālija) (turpmāk tekstā – “*Consob*”), un otrā – *Consob* vērsās pret *Antonio Zecca* saistībā ar administratīvo sodu tiesiskumu, kas piemēroti par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *ECPAK*

- 3 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai (turpmāk tekstā – “*ECPAK*”) pievienotā 7. protokola 4. pantā “Tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam” ir noteikts šādi:

“1. Nevienu nedrīkst no jauna tiesāt vai sodīt krimināllietā tajā pašā valstī par noziedzīgu nodarījumu, par kuru viņš jau ir ticis attaisnots vai notiesāts saskaņā ar šīs valsts likumu un kriminālprocesuālajām normām.

2. Iepriekšējās daļas nosacījumi nekavē atkārtotu lietas ierosināšanu saskaņā ar attiecīgās valsts likumu un soda izciešanas noteikumiem, ja ir jauni pierādījumi vai jaunatklāti apstākļi, vai ja iepriekšējā procesā ir pieļautas būtiskas kļūdas, kas varēja ietekmēt lietas iznākumu.

3. Atkāpes no šī panta saskaņā ar Konvencijas 15. pantu nav pieļaujamas.”

### *Savienības tiesības*

- 4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/6/EK (2003. gada 28. janvāris) par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīgu izmantošanu) (OV 2003, L 96, 16. lpp.) 2. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis jebkurai otrajā daļā minētajai personai, kurai ir iekšēja informācija, aizliedz izmantot šo informāciju, tieši vai netieši, uz sava vai uz trešās personas rēķina iegādājoties vai realizējot tos finanšu instrumentus, uz kuriem minētā informācija attiecas, vai mēģinot tos iegādāties vai realizēt.

Pirmā daļā attiecas uz jebkuru personu, kurai ir minētā informācija:

[..]

- c) sakarā ar to, ka tai – saistībā ar darbu, profesiju vai pienākumiem – ir pieeja šai informācijai; vai  
d) sakarā ar tās noziedzīgu darbību.”
- 5 Minētās direktīvas 3. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis jebkurai personai, uz ko attiecas 2. pantā paredzētais aizliegums, liedz:

- a) izpaust iekšējo informāciju kādai citai personai, ja vien šāda izpaušana nenotiek, veicot savam darbam, profesijai vai pienākumiem parastas darbības;  
b) balstoties uz iekšēju informāciju, ieteikt citai personai vai to pamudināt iegādāties vai realizēt tādas finanšu instrumentus, uz kuriem attiecas minētā informācija.”
- 6 Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktā ir noteikts:

“Neskarot dalībvalstu tiesības uzlikt kriminālsankcijas, dalībvalstis atbilstoši saviem valsts tiesību aktiem gādā par to, lai varētu veikt attiecīgus administratīvus pasākumus vai piemērot administratīvas sankcijas pret personām, kas ir atbildīgas par to, ka pārkāpti noteikumi, kas pieņemti, īstenojot šo direktīvu. Dalībvalsts nodrošina, ka šie pasākumi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi.”

### *Itālijas tiesības*

- 7 1998. gada 24. februāra *decreto legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52* (Lēģislatīvais dekrēts Nr. 58, kurā ir konsolidētas visas tiesību normas, kas attiecas uz finanšu starpniecību 1996. gada 6. februāra Likuma Nr. 52 8. un 21. panta izpratnē) (1998. gada 26. marta GURI Nr. 71 kārtējais pielikums), kas grozīts ar 2005. gada 18. aprīļa *legge n. 62 – Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee. Legge comunitaria 2004* (Likums Nr. 62 par noteikumiem pienākumu, kas izriet no Itālijas piederības Eiropas

Kopienām, izpildei. 2004. gada Kopienų likums) (2005. gada 27. aprīļa *GURI* Nr. 76 kārtējais pielikums), (turpmāk tekstā – “*TUF*”) 184. pantā “Iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana” ir noteikts:

“1. Ar brīvības atņemšanu no viena līdz sešiem gadiem un ar naudas sodu no 20 000 EUR līdz 3 000 000 EUR soda ikvienu, kura rīcībā ir iekšējā informācija kā emitenta pārvaldes, pārvaldības vai pārraudzības struktūru loceklim vai kā emitenta kapitāla daļu turētājam, vai arī tāpēc, ka viņš veic darbu, strādā profesijā vai pilda dienesta, arī civildienesta, pienākumus, vai amata pienākumus, un kurš:

- a) izmantojot šo informāciju, tieši vai netieši, savā vārdā vai trešo personu vārdā iegādājas, pārdod finanšu instrumentus vai veic ar tiem citas darbības;
- b) izpauž šo informāciju citiem, un tas nenotiek, pildot darbu, strādājot profesijā vai pildot dienesta pienākumus vai amata pienākumus;
- c) iesaka citiem vai mudina citus uz šīs informācijas pamata veikt kādu no a) apakšpunktā minētajām darbībām.

2. Tādu pašu sodu, kas minēts 1. punktā, piemēro ikvienam, kura rīcībā ir iekšēja informācija un kurš noziedzīgas rīcības sagatavošanas vai veikšanas nolūkā veic kādu no tajā pašā 1. punktā minētajām darbībām.

3. Tiesa var palielināt naudas soda apmēru līdz [noteiktās summas] trīskāršam apmēram vai līdz summai, kas desmit reizes pārsniedz nodarījuma rezultātā iegūtos līdzekļus vai peļņu, ja, ņemot vērā nodarījuma nozīmīgumu, tā izdarītāja īpašības un iegūto līdzekļu vai peļņas apmēru, naudas sods nav pietiekams, lai arī tika piemērota maksimālā summa.

[..]”

- 8 Ar iepriekšējā punktā minēto 2005. gada 18. aprīļa likumu *TUF* tika iekļauts 187.*bis* pants “Iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana”. Tas ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Neskarot kriminālsodu piemērošanu gadījumos, kad faktiskie apstākļi veido noziedzīgu nodarījumu, ar administratīvo naudas sodu no 100 000 EUR līdz 15 000 000 EUR soda ikvienu, kura rīcībā ir iekšējā informācija kā emitenta pārvaldes, pārvaldības vai pārraudzības struktūru loceklim vai kā emitenta kapitāla daļu turētājam, vai arī tāpēc, ka viņš veic darbu, strādā profesijā vai pilda dienesta, arī civildienesta, pienākumus, vai amata pienākumus, un kurš:

- a) izmantojot šo informāciju, tieši vai netieši, savā vārdā vai trešo personu vārdā iegādājas, pārdod finanšu instrumentus vai veic ar tiem citas darbības;
- b) izpauž informāciju citām personām, un tas nenotiek, pildot darbu, strādājot profesijā vai pildot dienesta pienākumus vai amata pienākumus;
- c) iesaka citiem vai mudina citus uz šīs informācijas pamata veikt kādu no a) apakšpunktā minētajām darbībām.

2. Tādu pašu sodu, kas minēts 1. punktā, piemēro ikvienam, kura rīcībā ir iekšēja informācija un kurš noziedzīgas rīcības sagatavošanas vai veikšanas nolūkā veic kādu no šī panta 1. punktā minētajām darbībām.

[..]

4. Šā panta 1. punktā minēto sodu piemēro arī ikvienam, kura rīcībā ir iekšējā informācija un kurš, zinādamas vai, ievērojot parasto rūpību, varēdams zināt, ka tā ir iekšēja informācija, veic kādu no tajā aprakstītajām darbībām.

5. [Šī panta] 1., 2. un 4. punktā paredzēto administratīvo naudas sodu apmēru palielina līdz [noteiktās summas] trīskāršam apmēram vai līdz summai, kas desmit reizes pārsniedz nodarījuma rezultātā iegūtos līdzekļus un peļņu, ja, ņemot vērā nodarījuma izdarītāja īpašības un iegūto līdzekļu vai peļņas apmēru, naudas sods nav pietiekams, lai arī tika piemērota maksimālā summa.

[..]”

- 9 Kriminālprocesa un administratīvo procedūru un pārsūdzības attiecības tiek reglamentētas *TUF* 187. *decies* līdz 187. *terdecies* pantā. Minētajā 187. *decies* pantā “Sadarbība ar tiesu iestādēm” ir noteikts:

“1. Saņemot informāciju par kādu no II sadaļā minētajiem nodarījumiem, prokurors par to nekavējoties informē [*Consob*] priekšsēdētāju.

2. [*Consob*] priekšsēdētājs motivētā ziņojumā nosūta prokuroram dokumentus, kuri ir apkopoti, īstenojot [*Consob*] uzdoto kontroli, līdzko [*Consob*] ir konstatējusi apstākļus, kas rada aizdomas par nodarījumu. Dokumenti prokuroram tiek nosūtīti ne vēlāk kā pēc tam, kad ir pabeigtas darbības, lai konstatētu šīs nodaļas III sadaļā minētos nodarījumus.

3. [*Consob*] un tiesu iestādes savstarpēji sadarbojas, tostarp īstenojot informācijas apmaiņu ar mērķi sekmēt šajā nodaļā minēto pārkāpumu konstatēšanu arī tajos gadījumos, kad šie pārkāpumi neveido noziedzīgu nodarījumu. [..]”

- 10 Saskaņā ar *TUF* 187. *undecies* pantu “[*Consob*] tiesības kriminālprocesā”:

“1. Ar 184. un 185. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem saistītajos procesos [*Consob*] īsteno tiesības un pienākumus, kas kriminālprocesa kodeksā ir piešķirti iestādēm un apvienībām, kuras pārstāv nodarījumā cietušo intereses.

2. [*Consob*] ir tiesības celt civilprasību kriminālprocesā un prasīt tiesai noteikt taisnīgu atlīdzinājumu par noziedzīgā nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu tirgus integritātei, vienlaikus ņemot vērā faktiski pastrādāto noziedzīgo nodarījumu, tā izdarītāja personiskās īpašības un noziedzīgi iegūto līdzekļu vai peļņas apmēru.”

- 11 *TUF* 187. *duodecies* panta 1. punktā ir precizēts:

“[..] administratīvā izmeklēšanas un pārsūdzības procedūra netiek apturēta uz laiku, kamēr tiek veikts kriminālprocess par to pašu faktu vai faktiem, kuru noteikšana ir atkarīga no attiecīgā lēmuma.”

- 12 *Codice di procedura penale* (Kriminālprocesa kodekss; turpmāk tekstā – “*CPP*”) 654. pantā ir noteikts:

“Attiecībā uz apsūdzēto personu, civilprasītāju [krimināllietā] un civiltiesiski atbildīgu personu, kura ir piedalījies vai iestājusies kriminālprocesā, neatceļamam notiesājošam vai attaisnojošam spriedumam krimināllietā – kas ir pasludināts sacikstes principam atbilstošā kriminālprocesā – ir *res judicata* spēks civilprocesā vai administratīvajā procesā gadījumos, kad tas attiecas uz tiesībām vai leģitīmām interesēm, kuru atzišana ir atkarīga no to pašu faktisko apstākļu konstatēšanas, kas bija kriminālprocesa pamatā, ja vien konstatētie fakti ir tikuši uzskatīti par nozīmīgiem lēmuma pieņemšanai krimināllietā, un civillikums neierobežo tiesvedībai pakļautās subjektīvās situācijas pierādīšanas pienākumu.”

## Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 13 Ar 2012. gada 7. novembra lēmumu *Consob* uzlika *E. Di Puma* un *A. Zecca* administratīvo naudas sodu saskaņā ar *TUF 187.bis* panta 1. un 4. punktu.
- 14 No šī lēmuma izriet, ka 2008. gadā *E. Di Puma* un *A. Zecca* ir vairākkārt ļaunprātīgi izmantojuši iekšējo informāciju. Konkrēti, 2008. gada 14. un 17. oktobrī viņi esot iegādājušies 2375 *Permasteelisa SpA* akcijas, izmantojot iekšējo informāciju par šā uzņēmuma kontroles pārņemšanas projektu, par kuru *A. Zecca* esot uzzinājis, strādājot un pildot pienākumus *Deloitte Financial Advisory Services SpA*, un *E. Di Puma* neesot varējis nezināt, ka tā bija iekšējā informācija.
- 15 *E. Di Puma* un *A. Zecca* minēto lēmumu pārsūdzēja *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa, Itālija). Ar attiecīgi 2013. gada 4. aprīļa un 23. augusta spriedumiem šī tiesa noraidīja *E. Di Puma* celto prasību un apmierināja *A. Zecca* prasību.
- 16 *E. Di Puma* kasācijas sūdzība par pirmo spriedumu un *Consob* kasācijas sūdzība par otro spriedumu tika iesniegta *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija). *E. Di Puma* uzsvēra, ka viņš esot bijis pakļauts kriminālvajāšanai *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) par tiem pašiem faktiem, kurus pret viņu izvirza *Consob*, un ka minētā tiesa ar galīgu spriedumu, kas pieņemts pēc *Corte d'appello di Milano* (Milānas apelācijas tiesa) pasludinātajiem spriedumiem, viņu ir attaisnojusi nepierādītu noziedzīga nodarījuma faktisko apstākļu dēļ. Uz šo attaisnojošo spriedumu atsaucās arī *A. Zecca*, kurš bija atbildētājs kasācijas tiesvedībā, kas tika ierosināta pēc *Consob* kasācijas sūdzības.
- 17 Vispirms norādot, ka minētais attaisnojošais spriedums attiecās uz tām pašām darbībām, par kurām *Consob* ar 2012. gada 7. novembra lēmumu pamatlietā piemēroja administratīvos naudas sodus, iesniedzējtiesa uzsvēra, ka saskaņā ar *CPP 654.* pantu šajā attaisnojošā spriedumā ietvertajiem konstatējumiem par nodarījuma neesamību esot jāpiešķir *res judicata* spēks attiecībā uz administratīvajām procedūrām. Tomēr tā uzskata, ka tajā ierosinātās tiesvedības nevarot izspriest, balstoties vienīgi uz valsts tiesību aktiem, jo esot jāņem vērā ECPAK 7. protokola 4. panta un Hartas 50. panta pārākums pār valsts tiesību aktiem.
- 18 Tādējādi attiecībā uz ECPAK 7. protokola 4. pantu, pēc iesniedzējtiesas domām, ar to, ka viens un tas pats iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas gadījums atbilstoši *TUF 184.* un *187.bis* pantam tiek pakļauts gan kriminālsodam, gan administratīvam naudas sodam, varot tikt pārkāpts *ne bis in idem* princips, kas ir garantēts minētajā 4. pantā, kā to ir interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gada 4. marta spriedumā *Grande Stevens* u.c. pret Itāliju (CE:ECHR:2014:0304JUD001864010). Faktiski šādiem administratīvajiem naudas sodiem, ņemot vērā to juridisko kvalifikāciju valsts tiesībās, to raksturu un bardzību, esot krimināltiesisks raksturs. Turklāt administratīvās un kriminālvajāšanas, kā arī administratīvo un kriminālsodu kumulatīva piemērošana pamatlietā attiecoties uz vienu un to pašu nodarījumu, proti, uz identiskiem faktiem.
- 19 Saistībā ar Hartas 50. pantu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ar to tiek aizliegta arī šādas saukšanas pie atbildības un sodu kumulatīva piemērošana. Atbilstoši Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktam dalībvalstīm ir pienākums apkarot iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu, piemērojot efektīvus, ar nodarījumu samērīgus un preventīvus administratīvos sodus. Līdz ar to atbilstoši šim noteikumam kompetentajām valsts iestādēm esot pienākums izvērtēt, vai kumulatīvi ar kriminālsodu piemērots administratīvais sods ir efektīvs, samērīgs un preventīvs.
- 20 Tomēr 2013. gada 26. februāra spriedumā *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 34. un 36. punkts) Tiesa ir nospriedusi, ka ar Hartas 50. pantu netiek pieļauts, pirmkārt, pēc tam, kad ir ticis piemērots galīgs nodokļu sods ar krimināltiesisku raksturu šī panta izpratnē, uzsākt kriminālvajāšanu par tiem pašiem faktiem pret to pašu personu, un, otrkārt, ka valsts tiesas pienākums ir izvērtēt, vai pārējie sodi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi. Ievērojot šo judikatūru, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Hartas 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pēc tam, kad ar galīgu spēkā stājušos spriedumu



krimināllietā ir konstatēta nodarījuma neesamība, ir atļauts piemērot administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru, ja šāda procedūra ir nepieciešama, lai izpildītu pienākumu ieviest efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus.

- 21 Šīs tiesas ieskatā, gadījumā, ja procedūru un sodu kumulatīvu piemērošanu var attaisnot ar Savienības tiesību efektivitāti, pārākumu un vienotību, šis attaisnojums beidz pastāvēt brīdī, kad kompetentā tiesa krimināllietā ir ar spēkā stājušos spriedumu konstatējusi, ka nav pierādīti fakti, uz kuriem ir balstīts nodarījums gan administratīvajā, gan kriminālprocesā. Turklāt atbilstoši šādam scenārijam, īstenojot administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru, varot rasties savstarpēji pretrunīgu spriedumu risks un tikt apdraudēts galīga sprieduma krimināllietā *res judicata* spēks. Tomēr *res judicata* principa īstenošanas kārtībai esot jāatbilst efektivitātes principam.
- 22 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, kad ar galīgu nolēmumu ir konstatēts, ka nav pierādīti noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, tad ar to – bez vajadzības valsts tiesai veikt turpmākus novērtējumus – netiek pieļauta iespēja uzsākt vai turpināt turpmāku procesu par tiem pašiem faktiem nolūkā uzlikt sodus, kurus to rakstura un bardzības pakāpes dēļ var kvalificēt kā kriminālsodus?”
- 2) Vai valsts tiesai, izvērtējot sodu efektivitāti, samērīgumu un preventīvo raksturu, lai konstatētu Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā minētā *ne bis in idem* principa pārkāpumu, ir jāņem vērā [Direktīvā 2014/57] noteiktie soda ierobežojumi?”
- 23 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2016. gada 23. decembra lēmumu lietas C-596/16 un C-597/16 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī sprieduma taisīšanai.

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### Par pirmo jautājumu

- 24 Vispirms ir jānorāda, ka, lai arī pirmais jautājums attiecas uz Hartas 50. panta interpretāciju, iesniedzējtiesas jautājums konkrēti ir par *CPP* 654. panta atbilstību Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktam un šajā 50. pantā garantētajām pamattiesībām. Šīs tiesas ieskatā, gadījumā, ja 14. panta 1. punkts tiek interpretēts tādējādi, ka, neņemot vērā *ne bis in idem* principu, no šīs normas izriet pienākums piemērot administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru pat pēc tam, kad krimināllietā ir stājies spēkā galīgs attaisnojošs spriedums, tad ar šādu interpretāciju varot apdraudēt *res judicata* principu, kas būtu pretrunā *CPP* 654. pantā paredzētajam.
- 25 Šādos apstākļos ir jāsaprot, ka, uzdodama pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punkts kopsakarā ar Hartas 50. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru nav atļauts piemērot administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru pēc tam, kad ar galīgu attaisnojošu spriedumu krimināllietā ir konstatēts, ka nav pierādīti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas jomas regulējošo tiesību aktu pārkāpuma faktiskie apstākļi, kuri ir bijuši pamatā šīs procedūras uzsākšanai.
- 26 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktu, to lasot kopsakarā ar šīs direktīvas 2. un 3. pantu, dalībvalstīm ir uzlikts pienākums paredzēt efektīvus, samērīgus un preventīvus administratīvos sodus par iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumiem. Lai arī Tiesa ir nospriedusi, ka no šīs direktīvas 14. panta 1. punkta dalībvalstīm izriet vienīgi pienākums paredzēt minētajām pazīmēm atbilstošus administratīvos sodus, bet netiek prasīts, lai

dalībvalstis pret iekšējās informācijas ļaunprātīgiem izmantotājiem piemērotu arī kriminālsodus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 23. decembris, *Spector Photo Group* un *Van Raemdonck*, C-45/08, EU:C:2009:806, 42. punkts), tomēr dalībvalstīm ir arī tiesības kumulatīvi piemērot kriminālsodus un administratīvos sodus, vienlaikus ņemot vērā Savienības tiesībās noteiktos ierobežojumus, jo īpaši tos, kuri izriet no Hartas 50. pantā garantētā *ne bis in idem* principa un kuri atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam ir jāpiemēro, īstenojot šīs tiesības.

- 27 Tomēr, lai piemērotu Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktā paredzētos efektīvos, samērīgos un preventīvos administratīvos sodus par iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu, kompetentajām valsts iestādēm ir jākonstatē faktiskie apstākļi, ar ko šajā gadījumā tiek pierādīta šāda ļaunprātīga izmantošana, par kuru var piemērot administratīvo sodu.
- 28 Kā izriet no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu, arī pamatlietās sacīkstes principam atbilstošā kriminālprocesā ar galīgu spēkā stājušos spriedumu krimināllietā ir ticis konstatēts, ka iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas faktiskie apstākļi nav pierādīti.
- 29 Tādējādi šajā kontekstā rodas jautājums, vai ar Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktu netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma kā *CPP* 654. pants, ar kuru kriminālprocesa ietvaros konstatēto faktu *res judicata* spēku attiecina uz administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru.
- 30 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ne 14. panta 1. punktā, ne citā Direktīvas 2003/6 normā nav precizēts, kādas ir galīga attaisnojoša sprieduma krimināllietā sekas attiecībā uz administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru.
- 31 Turklāt, ņemot vērā, cik svarīga nozīme *res judicata* principam ir gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās, Tiesa ir nospriedusi, ka Savienības tiesībās nav noteikts pienākums nepiemērot valsts procesuālos noteikumus, ar kuriem kādam tiesas nolēmumam tiek piešķirts *res judicata* spēks (šajā nozīmē un attiecībā uz efektivitātes principu skat. spriedumus, 2014. gada 10. jūlijs, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 58. un 59. punkts, kā arī 2015. gada 6. oktobris, *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, 28. un 29. punkts).
- 32 Šajā gadījumā neviena no īpašajām pamatlietas pazīmēm, kādas tās aprakstītas Tiesai pieejamajos lietas materiālos, nepamato atšķirīgu pieeju tai, kura tika izmantota iepriekšējā punktā atgādinātajā judikatūrā. Šajā ziņā ir jānorāda, ka, lai arī ar *CPP* 654. pantu no kriminālprocesa izrietošais *res judicata* spēks tiek attiecināts uz administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru, atbilstoši lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu precizētajam no šīs normas formulējuma izriet, ka *res judicata* spēks attiecas vienīgi uz sacīkstes principam atbilstoša kriminālprocesa galarezultātā pasludinātā spriedumā krimināllietā konstatētajiem faktiem.
- 33 Tomēr saskaņā ar *TUF* 187.*undecies* pantu *Consob* ir iespēja piedalīties kriminālprocesā, piemēram, ceļot civilprasību, un tostarp tai atbilstoši *TUF* 187.*decies* pantam ir pienākums nodot kompetentajām valsts iestādēm dokumentus, kurus tā ir apkopojusi, īstenojot tai uzdoto kontroli. No minētajiem noteikumiem izriet, ka *Consob* var efektīvi pārliecināties par to, ka notiesājošs vai – kā tas ir pamatlietās – attaisnojošs spriedums krimināllietā tiek pasludināts, ņemot vērā visus pierādījumus, kuri ir šīs iestādes rīcībā, lai piemērotu administratīvo naudas sodu atbilstoši *TUF* 187.*bis* pantam.
- 34 Līdz ar to *res judicata* spēks, kas – attiecībā uz administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru – ar valsts tiesību normu tiek piešķirts spriedumā krimināllietā konstatētiem faktiem, nav šķērslis, lai tiktu konstatēti un efektīvi sodīti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas jomas regulējošo tiesību aktu pārkāpumi, pieņemot, ka ar šo spriedumu krimināllietā attiecīgie fakti ir pierādīti.
- 35 Pretējā gadījumā Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktā noteiktais dalībvalstu pienākums paredzēt efektīvus, samērīgus un preventīvus administratīvos sodus, ņemot vērā šī sprieduma 31. punktā atgādināto, nevar būt pamats, lai *res judicata* spēku, ar kuru saskaņā ar tādu valsts tiesību normu kā



CPP 654. pants ir apveltīts attaisnojošs spriedums krimināllietā, neattiecinātu uz administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru, kas ir balstīta uz tiem pašiem faktiem kā tie, kuri ar minēto spriedumu ir atzīti par nepierādītiem. Šāds vērtējums neietekmē ECPAK 7. protokola 4. panta 2. punktā paredzēto iespēju attiecīgajā gadījumā atjaunot kriminālprocesu gadījumos, ja ir jauni fakti vai jaunatklāti apstākļi vai ja iepriekšējā procesā ir pieļautas būtiskas kļūdas, kas varēja ietekmēt lietas iznākumu.

- 36 Šādos apstākļos Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punkts neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā.
- 37 Šādu interpretāciju apstiprina Hartas 50. pants.
- 38 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka fakti, kuri pret *E. Di Puma* un *A. Zecca* tika izvirzīti administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūras ietvaros pamatlietā, ir tie paši, par kuriem pret viņiem tika uzsākta kriminālvajāšana *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa). Turklāt atbilstoši Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem pamatlietā administratīvā naudas soda apmērs atbilstoši TUF 187.bis pantam var desmit reizes pārsniegt noziedzīgi iegūto līdzekļu vai peļņas apmēru. No tā izriet, ka minētais sods ir represīvs un tam ir paaugstināta bardzības pakāpe, un līdz ar to tam piemīt krimināltiesisks raksturs Hartas 50. panta izpratnē (šajā nozīmē skat. šodienas spriedumu *Garlsson Real Estate u.c.*, C-537/16, 34. un 35. punkts), bet tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 39 Jāpiebilst, ka saskaņā ar šī paša 50. panta noteikumiem *ne bis in idem* principā ietvertā aizsardzība attiecas ne tikai uz gadījumu, kad attiecīgā persona ir tikusi notiesāta, bet arī uz gadījumu, kad šī persona ir attaisnota ar galīgu spriedumu.
- 40 No tā izriet, ka tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūras, kas ir balstīta uz tiem pašiem faktiem, piemērošana ir uzskatāma par Hartas 50. pantā garantēto pamattiesību ierobežojumu (pēc analogijas skat. šodienas spriedumus *Menci*, C-524/15, 39. punkts, un *Garlsson Real Estate u.c.*, C-537/16, 41. punkts).
- 41 Tomēr šādu *ne bis in idem* principa ierobežojumu var pamatot, balstoties uz Hartas 52. panta 1. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. maijs, *Spasic*, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, 55. un 56. punkts, kā arī šodienas spriedumus *Menci*, C-524/15, 40. punkts, un *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 42. punkts).
- 42 Šajā ziņā uzmanība ir jāvērs uz to, ka tādu krimināltiesiska rakstura procesu un sodu kumulatīvu piemērošanu, kādi ir paredzēti valsts tiesiskajā regulējumā pamatlietā, var pamatot ar mērķi aizsargāt finanšu tirgus integritāti un sabiedrības uzticību finanšu instrumentiem, ja šī mērķa sasniegšanā šādi procesi un šādi sodi skar papildu uzdevumus, kas attiecīgajā gadījumā attiecas uz nodarījuma pamatā esošās tās pašas rīcības dažādiem aspektiem (šajā nozīmē skat. šodienas spriedumu *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 46. punkts).
- 43 Tomēr pēc kriminālprocesa galīgas pabeigšanas tādu krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru kā pamatlietā aplūkotā piemēro, stingri ievērojot samērīguma principu (šajā nozīmē skat. šodienas spriedumu *Garlsson Real Estate*, C-537/16, 48. punkts). Šajā ziņā ir jānorāda, ka atšķirībā no situācijas, kas bija pamatā 2013. gada 26. februāra spriedumam lietā *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105), kurā kriminālprocess tika uzsākts pēc tam, kad par to pašu nodarījumu jau bija piemērots nodokļa uzrēķins, pamatlietās rodas jautājums, vai krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru var piemērot gadījumā, kad krimināllietā ar galīgu attaisnojošu spriedumu ir konstatēts, ka nav pierādīti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas jomas regulējošo tiesību aktu pārkāpuma faktiskie apstākļi, kuri arī bija pamatā šīs procedūras uzsākšanai.

- 44 Tādējādi tādās situācijās kā pamatlietā krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūras piemērošana acīmredzami pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai īstenotu šī sprieduma 42. punktā minēto mērķi, jo krimināllietā ir pieņemts galīgs attaisnojošs spriedums, kurā ir konstatēts, ka noziedzīgā nodarījumā, par kuru Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punktā ir paredzēts sods, faktiskie apstākļi nav pierādīti.
- 45 Ņemot vērā šo konstatējumu, kura *res judicata* spēks attiecas arī uz šādu procedūru, šķiet, ka tās piemērošanai nav nekāda pamatojuma. Līdz ar to šādā situācijā ar Hartas 50. pantu netiek pieļauts piemērot tādu krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru kā pamatlietā aplūkotā, neietekmējot šī sprieduma 35. punktā atgādināto iespēju attiecīgajā gadījumā atjaunot kriminālprocesu gadījumos, ja ir radušies jauni fakti vai jaunatklāti apstākļi, vai ja iepriekšējā procesā ir pieļautas būtiskas kļūdas, kas varēja ietekmēt lietas iznākumu.
- 46 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild šādi – Direktīvas 2003/6 14. panta 1. punkts kopsakarā ar Hartas 50. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru nav atļauts piemērot krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru pēc tam, kad ar galīgu attaisnojošu spriedumu krimināllietā ir konstatēts, ka nav pierādīti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas jomas regulējošo tiesību aktu pārkāpuma faktiskie apstākļi, kuri bija pamatā šīs procedūras uzsākšanai.

#### ***Par otro jautājumu***

- 47 Ievērojot uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

#### **Par tiesāšanās izdevumiem**

- 48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

**Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/6/EK (2003. gada 28. janvāris) par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīgu izmantošanu) 14. panta 1. punkts kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru nav atļauts piemērot krimināltiesiska rakstura administratīvā naudas soda uzlikšanas procedūru pēc tam, kad ar galīgu attaisnojošu spriedumu krimināllietā ir konstatēts, ka nav pierādīti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas jomas regulējošo tiesību aktu pārkāpuma faktiskie apstākļi, kuri bija pamatā šīs procedūras uzsākšanai.**

[Paraksti]